

Sygnatura akt II Ca 1932/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Cholewa-Kuchta
Sędziowie:	SO Krzysztof Wąsik SR (del.) Krystyna Darmoń (sprawozdawca)
Protokolant:	Ewelina Hazior

po rozpoznaniu w dniu 16 stycznia 2015 r. w Krakowie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. M.

przeciwko (...) S.A w K.

o zapłatę

na skutek apelacji strony pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Olkuszu

z dnia 3 lipca 2014 r., sygnatura akt I C 287/12

- zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że punktowi I nadaje brzmienie „oddala powództwo”, eliminuje punkt II, nadaje kolejnym punktom stosowne oznaczenia, a w dotychczasowym punkcie IV słowa „pozwanego (...) S.A. w K.” zastępuje słowami „powódki K. M.”;
- zasądza od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 150 zł (sto pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 16 stycznia 2015 r.

Wyrokiem z dnia 3 lipca 2014 roku Sąd Rejonowy w Olkuszu zasądził od pozwanego (...) spółki akcyjnej w K. na rzecz powódki K. M. kwotę w wysokości 1 183 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 22 czerwca 2012 r. do dnia zapłaty, w pozostałym zakresie oddalając powództwo, wzajemnie zniósł poniesione koszty postępowania między stronami,

nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa-Sądu Rejonowego w Olkuszu kwotę 1 397,97 złotych tytułem brakujących wydatków na opinie biegłej oraz nieuiszczonymi kosztami związanymi z oględzinami obciążył Skarb Państwa.

W uzasadnieniu Sąd I instancji wskazał, że powódka domagała się kwoty 5 000 zł tytułem wynagrodzenia za bezumowne korzystanie przez pozwaną z napowietrznej linii przesyłowej znajdującej się na jej nieruchomości. Sąd ten ustalił, że na zasadzie wspólności majątkowej małżeńskiej powódka jest współwłaścicielem nieruchomości w K., przez której całą szerokość przebiega napowietrzna linia wysokiego napięcia licząca około 30 m długości i stanowiąca własność pozwanej spółki. Ponadto, Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 8 stycznia 1975 r. Naczelnik Powiatu – Urząd Powiatowy w O. wydał decyzję zatwierdzającą plan budowy linii, która obejmowała także powyższy odcinek, a celem jej wykonania decyzją nr (...) Naczelnika Gminy w O. wydana na podstawie art. 35 pkt 1, 2 i 3 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości zezwolono Fabryce (...) w K. na czasowe wejście na nieruchomość. Sąd I instancji przyjął, że powódka wzywała poprzednika pozwanej do uregulowania sytuacji prawnej linii energetycznej w postaci zapłaty odszkodowania lub wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości. Sąd Rejonowy opierając się na opinii biegłej wyliczył, że za okresy, w czasie których powódka była właścicielem nieruchomości, wartość wynagrodzenia za bezumowne korzystanie z nieruchomości powódki w wyznaczonym linią wysokiego napięcia pasie ziemi wynosiła 1 183 zł. W rozważaniach prawnych Sąd Rejonowy stwierdził zasadność powództwa w zakresie nieprzedawnionym (wobec zarzutu pozwanego) i jedynie za okres, w którym powódka była właścicielem nieruchomości, stąd oddalił powództwo o wynagrodzenie za czas, gdy nieruchomość pozostawała własnością innej osoby, gdyż powódka nie wykazała wstąpienia w jej prawa i obowiązki. Jednocześnie Sąd I instancji nie uwzględnił zarzutu zasiedzenia podnoszonego przez pozwanego, podając, że pozwany nie posiadał tytułu prawnego do wybudowania na nieruchomości urządzeń przesyłowych ani nie wykazał zasiedzenia w złej wierze. Sąd Rejonowy uznał, że przelożona decyzja zatwierdzająca plan realizacyjny budowy linii nie przyznawała poprzednikowi pozwanego tytułu prawnego do gruntu, podobnie decyzja zezwalającej na czasowe wejście w teren i budowę linii z uwagi na swój tymczasowy charakter. O odsetkach Sąd I instancji orzekł w oparciu o art. 481 k.c., przyjmując ich wymagalność od dnia następującego po dniu otrzymania pozwu. O kosztach orzeczono na podstawie art. 100 k.p.c., stosunkowo rozdzielając je między stronami ze względu na jedynie częściową zasadność powództwa.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła pozwana, zaskarżając go w części dotyczącej punktu I i IV i wniosła o jego zmianę poprzez oddalenie powództwa w całości i o zasądzenie od powódki kosztów postępowania apelacyjnego, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania. Skarżąca zarzuciła zaskarżonej części wyroku:

1. naruszenie art. 224 k.c. i art. 225 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i błędne zastosowanie polegające na przyjęciu, że pozwany nie dysponuje tytułem prawnym do posadowienia swoich urządzeń na nieruchomości powodów w sytuacji, gdy w toku postępowania ustalono, że budowa linii energetycznej nastąpiła w oparciu o stosowne decyzje, w tym decyzję wydaną w oparciu o art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości;
2. naruszenie art. 35 w/w ustawy z dnia 12 marca 1958 r. poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, i przyjęcie, że w niniejszej sprawie pozwany nie dysponuje trwałym tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości;
3. naruszenie art. 172 k.c. i art. 176 k.c. w zw. z art. 292 k.c. i art. 352 § 1 k.c. oraz art. 7 k.c. w zw. z art. 6 k.c. poprzez ich błędną wykładnię i błędne zastosowanie, a także poprzez naruszenie zasady kontrydiktoryjności, polegające na nieuwzględnieniu zarzutu zasiedzenia z uwagi na nieposiadanie tytułu prawnego do wybudowania na działce objętej wnioskiem urządzeń przesyłowych ani niewykazania posiadania w złej wierze;
4. naruszenie art. 316 k.p.c., art. 321 k.p.c. w związku z art. 359 k.c. i art. 481 k.c. poprzez ich błędne zastosowanie i ujęcie zasądzonego wynagrodzenia w jednej pozycji z przyznaniem odsetek od dnia 22 czerwca 2012 roku zamiast ujęcia uwzględnionego powództwa w dwóch pozycjach z odsetkami od dnia 22 czerwca 2012 roku i odsetkami od dnia 3 lipca 2014 r.;

5. naruszenie art. 100 k.p.c. poprzez jego błędne zastosowanie polegające na obciążeniu pozwanego kosztami wydatków na biegłego tytułem brakujących wydatków na opinię biegłego, pomimo że powódka wygrała sprawę jedynie w 23,66 %;

W uzasadnieniu środka odwoławczego podniesiono, że Sąd Rejonowy błędnie przyjął, że pozwany nie dysponuje tytułem prawnym do korzystania z nieruchomości, albowiem jest nim decyzja Naczelnika Gminy w O. wydana na mocy art. 35 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. Gdyby Sąd Odwoławczy nie podzielił powyższego poglądu, strona apelująca wskazała, że doszło do zasiedzenia służebności, do którego nie jest wymagany jakikolwiek tytuł prawny, a jedynie korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia oraz upływ czasu, który nie był kwestionowany. Ponadto, argumentowała, że błędnie zostały naliczone odsetki, albowiem powódka wystąpiła z roszczeniem za okres późniejszy niż w pozwie w toku procesu, stąd odsetki od niego naliczane powinny być zasądzone od dnia wydania wyroku. Skarżąca nie zgodziła się również z rozstrzygnięciem o kosztach, podnosząc, że rozdzielenie kosztów procesu winno nastąpić w proporcji do wygranej poszczególnych stron. Powódka wygrała proces jedynie w 23,66 % dochodzonego roszczenia, co uzasadniało oparcie orzeczenia o kosztach o zdanie drugie art. 100 k.p.c.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Wniesiona apelacja okazała się zasadna, co skutkowało zmianą zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości.

Słusznie podniesiony został zarzut posiadania przez pozwaną spółkę tytułu prawnego do korzystania z nieruchomości powódki, którym była decyzja nr (...) wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości przez Naczelnika Gminy w O. zezwalająca Fabryce (...) w K. na czasowe wejście w teren i budowę linii O.-K. na podstawie zatwierdzonego przez Urząd Powiatowy w O. planu realizacyjnego jej budowy. Zezwolenie wskazywało więc na uprawnienie do wybudowania odpowiednich urządzeń według planu wcześniej zatwierdzonego, w którym ujęte zostały działki, przez jakie będzie przebiegać linia wysokiego napięcia. Wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, nie można przyjąć, że decyzja ta miała charakter tymczasowy, skoro zezwalała jedynie na czasowe wejście w teren. Ta czasowość nie dotyczyła bowiem charakteru decyzji, a możliwości wejścia na teren nieruchomości celem budowy linii energetycznej. Inwestor (Fabryka (...)) był więc uprawniony jedynie czasowo, a to zgodnie z decyzją w okresie od 1 marca 1975 r. do 30 listopada 1975 r., do wkroczenia w związku z koniecznością wykonania prac takich jak osadzenie słupów i zawieszenie linii na nieruchomości objętej planem. Powyższą decyzją zezwalającą organ państwowy legitymizował jednak nie tylko sam proces budowy urządzeń linii, ale także ich przyszłe rozmieszczenie. Na skutek wydania aktu administracyjnego na podstawie art. 35 ust. 1 cyt. ustawy następowała zmiana stanu faktycznego ukształtowana przebiegiem urządzeń, do którego znoszenia zobowiązany był właściciel, a obowiązek ten cechował się stałością (wyrok SN z dnia 8 czerwca 2005 r., V CSK 679/04). Odmierna ocena skutku takiej decyzji jako tymczasowego byłaby nieracjonalna, jaki sens bowiem przypisać zezwoleniu umożliwiającym jedynie budowę urządzeń przesyłowych, które wobec zakończenia procesu ich wznoszenia stawałyby się natychmiast nielegalne. Tym bardziej że sam ustawodawca w art. 35 ust. 2 ustawy przewidział obowiązek udostępniania przez właściciela jego nieruchomości celem przeprowadzenia przez inwestora czynności konserwatorskich urządzeń, sankcjonując wprost ich byt prawny. Ponadto, na przyjętą interpretację art. 35 ust. 1 cyt. ustawy wskazuje również tytuł jej rozdziału 5, w którym przepis ten został usytuowany, o szczególnym trybie wywłaszczenia, a więc czynności prawnej o skutkach trwałych. Dla kontrastu następujący po nim rozdział 6 regulował czasowe zajęcie nieruchomości. Kontynuując wywód, należy uznać, że decyzja zezwalająca na wybudowanie urządzeń przesyłu, a jednocześnie akceptująca ich późniejszą obecność, stanowiła ograniczenie korzystania z nieruchomości przez jej właściciela (por. wyrok SN z dnia 21 lutego 2009 r., II CSK 394/08). Powstały na jej skutek stosunek prawny między właścicielem nieruchomości a inwestorem stał się więc trwały (por. postanowienie z dnia 5 lipca 2007 r., II CSK 156/07). W konsekwencji decyzja wydana na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości stanowi tytuł prawny do stałego i nieodpłatnego korzystania przez przedsiębiorcę przesyłowego z nieruchomości, której ta decyzja dotyczy (por. uchwała SN z dnia 20 stycznia 2010 r., III CZP 116/09). Należy dodać, że w/w decyzja wywłaszczająca obowiązuje każdorazowego właściciela nieruchomości jak i każdorazowego przedsiębiorcę przesyłowego wstępującego

w miejsce pierwotnego adresata decyzji. Pozwana spółka pozostaje zaś następcą prawnym Fabryki (...), na który to podmiot wydana została decyzja z 1975 r.

Wobec powyższego powódce nie przysługiwały względem pozwanej roszczenia uzupełniające wynikające z art. 224 k.c. i art. 225 k.c., albowiem pozwana jako posiadacz wykazała skuteczny wobec właścicieli tytuł prawny do korzystania z ich nieruchomości. Tym samym powództwo należało oddalić w całości, a w konsekwencji kosztami sądowymi w postaci nieuiszczonej części wynagrodzenia biegłego, tymczasowo poniesionymi przez Skarb Państwa, obciążyć powódkę.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono o zmianie wyroku Sądu Rejonowego jak w punkcie I sentencji na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Odwoławczy rozstrzygnął w oparciu o normę art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c., zasądzając od powódki na rzecz pozwanej spółki kwotę 150 zł, w tym 60 zł tytułem zwrotu opłaty poniesionej przez pozwaną przy wniesieniu apelacji oraz 90 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w myśl § 6 pkt 2 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.